

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК

ЖУРНАЛ ІСТОРІЇ І УКРАЇНОЗНАВСТВА

ТОМ XLVII – XLVIII VOL

1-4 (185-188)/1-4 (189-192)

Рік XLVII/ XLVIII

За загальною редакцією
ЛЮБОМИРА ВІНАРА

2010 – 2011

НЬЮ-ЙОРК – КИЇВ – ЛЬВІВ – ОСТРОГ – ТОРОНТО – ПАРИЖ

НАТАЛІЯ ЛОБКО

Сумський державний університет

Суми

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРА ОГЛОБЛИНА У РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ГЕНЕАЛОГІЇ

Потреба дослідження наукової спадщини видатного українського вченого Олександра Петровича Оглоблина у галузі генеалогії зумовлено рядом суттєвих факторів. По-перше, важливим є дослідження його наукової спадщини, з'ясування творчої лабораторії вченого, методології та методики наукової праці в галузі генеалогії. По-друге, належить інтегрувати творчий спадок О. Оглоблина у сучасну практику дослідження родоводів українського соціуму та використовувати його методичні прийоми для реконструкції родоводів.

Олександр Петрович Оглоблин залишив після себе значну наукову спадщину. Найбільш повно його життя та діяльність досліджено зарубіжними українськими вченими. Серед них слід відзначити роботу голови Українського Історичного Товариства Л. Винара, який перший серед істориків зробив спробу осмислення внеску О. Оглоблина в розвиток української генеалогії¹. Із здобуттям Україною незалежності склалися умови для опрацювання історіографічної спадщини визначного вченого. Одним із перших в Україні в загальних рисах визначив доробок О. Оглоблина в галузі генеалогії І. Верба². Останнім часом все більше з'являється стат-

¹ Л. Винар. "Наукова творчість проф. д-ра Олександра Оглоблина", *Український Історик* (далі – УІ), 1970, № 1-3, с.29-31.

² І. Верба. *Олександр Оглоблин: Життя і праця в Україні (До 100-річчя з дня народження)*. Київ, 1999, 383 с.; І. Верба. *Олександр Оглоблин та його внесок в українську історіографію 1920-1940-х років: Дис... доктора іст. наук: 07.00.06*. НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського. Київ, 2000, 432 с.; І. Верба. "Архівна Оглобліяна в Києві", *УІ*, 1994, № 1-4, с.166-181 та ін.

тей, автори яких торкаються окремих аспектів діяльності вченого³.

Таким чином, науковий спадок О. Оглоблина в контексті розвитку української генеалогії ще не став предметом ґрунтовного дослідження. Тому спробуємо окреслити головні здобутки Оглоблина-генеолога та дослідити творчу лабораторію вченого, розроблену ним методику генеалогічних досліджень.

Генеалогія завжди мала важливе місце в науковій роботі О. Оглоблина. Інтерес до цієї науки він проявив ще навчаючись в Київській чоловічій гімназії. Спочатку це було велике бажання якомога більше дізнатися про своє коріння.

“Ще в дитинстві, пам’ятаю, –

писав Олександр Петрович в своєму біографічному нарисі “Рід”, –

докував я бабуні Анні безконечними запитам про своє походження, про наших “родичів”, близьких і далеких. Терпляче відповідала вона дев’яти-десятилітньому хлопчикові, показувала різні фамільні папери, а трохи згодом записав я коротенько її оповідання до великого зошити, який, нажаль, десь загубився. Коли бабуня Анна померла, я “загарбав” собі її фамільні документи”⁴. Окрім бажання знати про минуле своїх предків, зародилося в душі підлітка і “почуття пошани до предків”, яке він зберіг на все життя. “Вони жили й діяли, вони працювали, вони були моїми родичами, і кожен з них, тою чи іншою мірою вплив у мене свою кров, а з нею й дух свій, нехай крупицю того духа, – і я був глибоко вдячний їм за це”⁵.

Вірогідно, поштовхом до заняття генеалогією був подарований йому ще підлітком *Малоросійський родослівник* В. Модзалевського.

“У затишку моєї кімнати з її чудернацьки зробленими кутами, се-

³ Див.: А. Атаманенко. “Історіографічні аспекти праці Олександра Оглоблина “Люди Старої України”, *Міжнародний науковий конгрес “Українська історична наука на порозі XXI ст.”. Доповіді та повідомлення*. Чернівці: Рута, 2001, т.3, с.396-402; О. Ясь. “Генеалогічна ідея в науковій творчості і методології О.П. Оглоблина”, *Спеціальні історичні дисципліни*, 2000, ч.4, с.146-157; І. Верба, М. Кармазіна. “Питання економічного розвитку українців у національній політичній думці (кінець XIX – перша чверть XX ст.)”, *Сіверянський літопис*, 1998, № 3, с.142-154 та ін.

⁴ О. Оглоблин. “Рід”, *УІ*, 1994, № 1-4, с.135-136.

⁵ Там само, с.136.

ред своїх улюблених книжок вільний як ніколи пізніше, я довгими зимовими вечорами жадібно перечитував щойно подаровані мені важкі томи “Родословника” Модзалевського. Знайомство з “Родословником” Модзалевського – це і була моя перша наукова зустріч з українською генеалогією. І полюбив я відтоді й “Родословник”, і автора його. Ніколи не подарую собі, що залишив цю вічну книгу там, де немає й не буде вже мене...”⁶.

Навчаючись на історико-філологічному факультеті Київського університету св. Володимира, і пізніше викладаючи в ньому, О. Оглоблін захопився історією Гетьманщини XVIII ст.

У 1921 – 1926 рр. він завідував історичною бібліотекою ім. О.М. Лазаревського, де нараховувалося до 450 тис. рідкісних книжок, фоліантів та раритетів⁷. Саме в цей час, як пригадував він згодом в нарисі “Рід”:

“З великим запалом я віддався науковій праці, Історія Гетьманщини XVIII ст. стала улюбленою темою для мене. Через мої руки проходить багато архівних документів старої України XVII – XVIII ст. – і в тих документах скільки знайомих мені з дитинства фамілій, скільки знайомих мені з юнацьких літ діячів українського минулого зустрів я! І побачив я, як багато славних історичних фамілій, а надто ж рядових козацьких та міщанських (значного міщанства), не вмістив Модзалевський до своєї “великопанської” праці, перевантаживши її зате різними “Машами та Сашами” другої половини XIX – початку XX століття. Багато генеалогічних матеріалів накопичилося вже в мене. Я надумався скласти генеалогічні розписи низки міщанських та козацьких фамілій, що мали ввійти до V тому “Родословника” Модзалевського (я не знав ще тоді, що рукопис його зберігся)”⁸.

Тоді ж О. Оглоблін почав складати родословні розписи.

“Довгими вечорами, після цілоденної важкої праці відпочиваючи в своєму новому сімейному затишному “професорському” кабінеті, я займався тим, що ніяк не пасувало до “епохи” – українською генеалогією, але на цей раз вже науково, озброєний і великим документальним матеріалом і науково-генеалогічною методологією. Саме тут горіла моя душа, і як любовно виводив я бісерним почерком, так мені не властивим, але який я так люблю, складну в’язь родословних розписів! Велика тека цих розписів і матеріалів до них зібралася в мене

⁶ Там само, с.138.

⁷ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 258, арк. 35 зв.

⁸ О. Оглоблін. “Рід”, УІ, 1994, № 1-4, с.138.

за два роки праці (1921 – 1923). Багато-багато разів виручала вона мене в моїх загальних і спеціальних студіях”⁹.

О.П. Оглоблин був першим, хто почав досліджувати наукову спадщину В.Л. Модзалевського. У 1931 році, працюючи заступником директора з наукової роботи у київському Всеукраїнському історичному музеї ім. Шевченка, він віднайшов і опрацював щоденники та листи В. Модзалевського. Пізніше Олександр Петрович, завдяки допомозі Наталії Полонської-Василенко, отримав можливість опрацювати листування її покійного чоловіка академіка Миколи Василенка з Вадимом Модзалевським¹⁰. З цього часу дослідник збирає матеріал з метою написати монографію про нього і підготувати до публікації мемуари вченого. Перша його розвідка, присвячена життю й діяльності В. Модзалевського була опублікована в львівській газеті *Наші дні* у 1943 році¹¹. Уже в еміграції, використовуючи згадані листи В. Модзалевського до М. Василенка, О. Оглоблин напише статтю про цих вчених¹². У своїх розвідках історик не тільки описав життєвий шлях вченого, але й дав характеристику його наукового доробку. Так, він першим назвав *Малоросійський родословник* “справжньою енциклопедією історії лівобережно-українського шляхетства XVII – XIX ст.”. І вважав, що

“значення цієї праці В.Л. далеко виходить за межі української генеалогії: це систематизована збірка критично перевіреного матеріалу до історії Лівобережної України XVII – XIX ст., яка з повним правом може бути прирівняна до славнозвісного *Описання Старой Малоросии* Лазаревського і яка забезпечила її авторові почесне місце в українській генеалогії”¹³.

В плянах О. Оглоблина було видати збірник *Люди Нової України*, в якому один із розділів був би присвячений В. Модзалевському.¹⁴

⁹ Там само.

¹⁰ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану проф. д-ра Олександра Оглоблина*. Нью-Йорк: УВАН у США, 1977, с.22.

¹¹ О. Оглоблин. “Вадим Модзалевський (1882 – 1920)”, *Наші дні* (Львів), 1943, № 10, 17 жовтня, с.3-4.

¹² О. Оглоблин. “Микола Василенко й Вадим Модзалевський”, *УІ*, 1966, № 3-4, с.5-25.

¹³ О. Оглоблин. “Вадим Модзалевський (1882 – 1920)”, *Наші дні* (Львів), с.3.

¹⁴ О. Оглоблин. “Микола Василенко й Вадим Модзалевський”, *УІ*, с.5, примітка *).

Але, на жаль, ці пляни так і залишилися не здійсненими, як і не вдалося йому опублікувати щоденники вченого й коментарі до них з причини втрати рукопису в 1945 році (оригінал щоденника за 1917 рік він залишив у Києві).¹⁵ Таким чином, О. Оглоблина можна вважати першим дослідником життя й діяльності В. Модзалевського. Вірогідно, О. Оглоблин продовжував збирати, а також копіювати документи, що містять генеалогічну інформацію і під час виконання обов'язків директора Київського Центрального архіву давніх актів в 1932 – 1934 рр. Під його керівництвом було описано 330 книг XVI – першої половини XVIII століть та упорядковано 459 979 справ¹⁶.

Перебуваючи в еміграції, Олександр Петрович згадував:

“Генеалогія, була моїм інтимним, науковим куточком у 1920-30-их роках. Шкодою тільки, що тодішні умови і брак часу не дозволили мені повністю використати силу-силенну генеалогічного матеріалу, що перейшов через мої руки в процесі довгих архівних студій. В тяжкі 30-ті роки збирав я матеріали для генеалогії старих рудницьких родів Правобережного Полісся, складав родовід відомого зем'янського роду Київщини – Олизарів-Волчкевичів та деяких інших шляхетських фамілій Правобережної України. А в трагічні дні боротьби за Київ у 1941 році я працював над генеалогією Ханенків – робота, від якої мене дослівно відірвало покликання на голову Київської Міської Управи. Я багато працював у 1942 – 1943-му роках в київських архівах, і зібраний тоді матеріал став мені у великій пригоді для генеалогічних студій на еміграції”¹⁷.

Вірогідно, на основі цих документів у 1939 році була написана праця “Труди і дні Гетьмана Івана Мазепи (Матеріали до біографії)”, в якій він в розділі “Біографічні й генеалогічні дані” обґрунтував дату народження І. Мазепи¹⁸. У 1942 р. – розвідка “Причинок до української генеалогії XVII ст. Внучка двох гетьманів”, присвячену онуці гетьманів І. Брюховецького та І. Самойловича – П. Ісканській¹⁹.

Олександр Петрович ніколи не припиняв займатися генеало-

¹⁵ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану...*, с.56, примітка № 51.

¹⁶ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 309, арк. 115.

¹⁷ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану...*, с.50.

¹⁸ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 56, арк. 1-124.

¹⁹ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 50, арк. 1-24.

гією, про що він писав у праці “Мій творчий шлях українського історика”:

“У повоєнний період, особливо в 1950-1960-их рр. мої дослідження в царині української генеалогії дуже поживалися. Вони йшли в кількох напрямках: 1. Генеалогія шляхетських, старшинських і патриціянських фамілій Лівобережної України XVII – XVIII ст.; особливу увагу звертав я на ті фамілії на літери Т-Я, що мали ввійти до 5-го тому “Родословника” В.Л. Модзалевського, який не побачив світу; 2. Генеалогія українських гетьманських родів (зокрема нащадків гетьмана Петра Дорошенка й наказного гетьмана Павла Полуботка); 3. Генеалогія кількох визначних культурних і політичних діячів українського походження (Микола Гоголь, Максим Рильський, Дмитро Дорошенко, Олександр Шульгин, Косачі, Туманські, Ханенки, Драгомирови та інші); 4. Збирання матеріялів до монографії про рід Лашкевичів, моїх предків по матері; 5. Методологічні та історіографічні проблеми української генеалогії та інші теми”²⁰.

Наведемо деякі праці з циклу генеалогічно-історичних дослідів історика, створені в період еміграції: “Матеріяли до родословної Косачів” (*Рід та Знамено*, ч. 2, 1947), “Олександр Лазаревський (1834 – 1902) і українське родознавство” (*Рід та Знамено*, ч. 4, 1947), “Нарбут-мазепинець. Нові матеріяли до біографії Юрія Нарбута” (*Арка*, ч. 2, 1948), *Ханенки* (1949), *Люди Старої України* (1959), *Опанас Лобисевич* (1966), “Микола Василенко й Вадим Модзалевський” (*Український Історик*, ч. 2-3, 1966), “Проблема предків Миколи Гоголя” (*Український Історик*, ч. 3-4, 1967, ч. 3-4, 1968 і окремо *Предки Миколи Гоголя*, (1968)) та низка дрібніших генеалогічних і біографічних публікацій, присвячених українським діячам XVII – XIX ст.²¹.

У 1947 р. О. Оглоблин став керівником відділу генеалогії Українського науково-дослідного інституту родознавства та знаменознавства, а у 1963 р. він очолив щойно засноване Українське генеалогічне і геральдичне товариство (УГГТ).

Його хвилювали методологічні та історіографічні проблеми національної генеалогії. О. Оглоблин в праці “Українська генеалогія та її значення для історичної науки” (*Записки Чина св. Василя Ве-*

²⁰ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану...*, с.53.

²¹ Л. Винар. “Наукова творчість проф. д-ра Олександра Оглоблина”, *УІ*, 1970, № 1-3, с.30.

ликого. Рим, 1960, т.3, с.341-347) визначає такі головні завдання генеалогічних студій:

“1) Дослідження родового українського шляхетства; 2) Поширення територіяльних рамок дослідження, а саме Правобережної України, не кажучи вже про західні і північно-західні українські землі, що залишаються об’єктом дослідження чужої генеалогічної науки, зокрема польської. Увага – величезній масі дрібної української шляхти, адже вивчення її генеалогії може дати ключ до з’ясування дуже складного і заплутаного питання про походження багатьох шляхетських і нешляхетських родів Лівобережної України, тим самим дасть поважні причинки до історії української колонізації, економіки, політики й культури; 3) Поширення хронологічного обсягу її студій, тобто заглибитися у найдавніші часи української історії, зокрема литовсько-польського періоду й часів Галицько-Волинської і Київської держави, подекуди доводячи аж до сучасності; 4) Поширення етнічно-національних меж, адже українська людність, особливо її верхні верстви, у процесі історичного розвитку прийняла до себе чимало чужих етнічних елементів, і водночас чимало української крові пішло до інших народів, нерідко далеко за межі України. Питання про чужі домішки в етнічній масі українського народу, з одного боку, і втрати української крові на користь інших народів, з другого боку, мають неабиякий інтерес для історії України взагалі і для конкретних історичних досліджень зокрема, в історії колонізації, господарства, побуту і особливо політики й культури вони можуть мати навіть вирішальне значення”²².

Олександр Петрович також першим порушив питання про взаємини генеалогії та біографістики. Вже тоді він підійшов до сучасного бачення предмету генеалогії, тобто дослідження не тільки родинних зв’язків, а й їх вплив на діяльність, погляди людини. У своїй науковій автобіографії з цього приводу він писав:

“Вже давно цікавлять мене методологічні та історіографічні проблеми української генеалогії, зокрема проблема взаємин генеалогії і історії. Я прийшов до висновку, що не точно вважати генеалогію лише за допоміжну історичну науку. Ні, це окрема, самостійна історична дисципліна, яка має власні завдання, власну сферу досліду, свою специфічну методологію і свої, окремі від історії перспективи та можливості дальшого наукового розвитку. Це не тільки наука про походження і розвиток родів, але кінець-кінцем наука про історичну

²² І. Волчко-Кульчицький. *Історія села Кульчиць і роду Драго-Сасів*. Упор. В. Умнов. Дрогобич, 1995, с.82-83.

людину, homo historicus”²³.

Отже, О. Оглоблин зробив помітний внесок у розвиток різних галузей історичних досліджень, у тому числі і генеалогічних. Продовжуючи досліджувати проблеми української генеалогії, забезпечив неперервність розвитку українських генеалогічних досліджень. Його праці не втратили своєї актуальності і потребують ґрунтовного наукового аналізу.

Нині частина зібраних ним генеалогічних матеріалів зберігається в Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України (далі – ЦДАВО)²⁴. І. Верба вважає, що архів історика складається з двох частин. Одна стосується предків історика по лінії матері, відомих старшинсько-козацьких родів Гетьманщини, насамперед Лашкевичів, Савицьких, Гаєвських, Соболєвських та інших. Друга, основна, висвітлює родоводи, власне, елітних гілок України XVII – XVIII століть: Гудовичів, Милорадовичів, Марковичів, Ханенків та інших.

На нашу думку, генеалогічні матеріали, які містить фонд О. Оглоблина в ЦДАВО, можна умовно поділити на такі групи: 1. Генеалогічні схеми, складені власне О. Оглоблиним. Це родовідні схеми на окремих листках. Серед них є повні, уже закінчені та чорнові. 2. Картки з генеалогічною та біографічною інформацією на представників відомих українських родів. 3. Колекція фотокарток. 4. Рукописи “Труди і дні Гетьмана Івана Мазепи (Матеріали до біографії)”, “Причинок до української генеалогії XVII ст. Внучка двох гетьманів”, “Опанас Лобисевич”. 5. Виписки і копії з документів Київського Центрального Архіву Давніх Актів, Рукописного відділу Державної Публічної Бібліотеки УРСР, Чернігівського обласного історичного архіву.

Свої замітки дослідник робив на листках різної величини. У ході текстологічної аналізи цих карток було з’ясовано, що містять вони різноманітну інформацію і за інформаційним навантаженням їх можна поділити на три групи. Першу групу складають картки з відомостями про дати народження, смерті, шлюбу із зазначенням джерела зафіксованої інформації, дані про соціальний і майновий стан, цікаві факти з біографії людини, які посади займала, де жила,

²³ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану...*, с.24.

²⁴ ЦДАВО, ф.3561, оп. 1, спр. 57-60; спр. 50.

інформація про дружин, дочок, зятів. У картках з другої групи заготовано тільки прізвище, іноді ім'я та по-батькові й назва джерела, де можна знайти відомості про зазначену особу чи рід і місце знаходження цього джерела. До третьої групи відносимо картки, в яких є різні відомості про представників роду та зазначено джерело цієї інформації.

Такі виписки Олександр Оглоблін робив як на окремих картках рукописно, так і друкував на окремих листках А-4 формату. Так, в особовому фонді, що зберігається в ЦДАВО України, є дві справи, які складаються з виписок з архіву Чернігівського дворянського зібрання²⁵ та справа, яка також містить копії архівних матеріалів з різних архівосховищ і декілька оригіналів актових документів²⁶. Слід зазначити, що ці виписки являли собою не сам текст архівного документу, а тільки заголовки архівних справ зі стислою інформацією. Наприклад, купчі записи – хто, кому, що і за скільки продав. Якщо це був універсал, то було вказано номер справи та аркуші.

Цікавими для сучасних істориків, особливо тих, хто досліджує козацько-гетьманську добу, є чернеткові замітки до “Української генеалогії” в 4-х томах загальним обсягом 1080 аркушів (оп. 1, спр. 57-60), які охоплюють період XVII – XIX ст.

Опрацювання генеалогічних матеріалів, які зібрав О. Оглоблін ще працюючи в Україні, і які на сьогодні зберігаються в фондах ЦДАВО України, а також аналіза його опублікованих праць, таких як *Люди Старої України* (1959), *Опанас Любисевич 1732 – 1805* (1966), “Проблема предків Миколи Гоголя” (VI, 1967, ч.3-4; 1967, ч.1-4), інші генеалогічні та біографічні публікації, присвячені українським діячам XVII ст., дали можливість визначити коло генеалогічних джерел, якими дослідник користувався при проведенні генеалогічних досліджень. Їх можна поділити на декілька груп:

1. Друковані видання – *Малороссийский Родословник* В. Модзалевського, праці О. Лазаревського, *Родословная книга Черниговского дворянства* Г. Милорадовича, *Малороссийский Гербовник* В. Лукомського та В. Модзалевського, *Списки Черниговских дворян 1783 года* та ін.

2. Справи Київського Центрального Архіву Давніх Актів, Рукописного відділу Державної Публічної Бібліотеки УРСР, Чернігівського обласного історичного архіву, Відділу рукописів Українсько-

²⁵ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 214, арк. 1-265; спр. 215, арк. 1-125.

²⁶ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 1, спр. 234, арк. 1-267.

го Національного музею у Львові, рукописного відділу Державної Публічної Бібліотеки УРСР – “збірка Київського Університету св. Володимира”, “Частные письма”; “збірка Лазаревського”, фонди Київської Духовної академії, Чернігівський обласний історичний архів – фонди Чернігівського дворянського депутатського зібрання.

3. Листування з нащадками²⁷. Саме ці джерела і склали підґрунтя генеалогічних досліджень Олександра Оглоблина. Любомир Винар, характеризуючи методологію дослідів вченого, акцентував увагу на тому, що

“документальна метода історичного дослідження полягає перш за все в глибинній аналізі історичних джерел і літератури, а вслід за цим на історичній синтезі. Історична синтеза базувалася лише на основі цієї аналізи і лише в її рамках. При аналізі О. Оглоблин застосовує також порівняльно-історичну методу дослідження”²⁸.

Сам дослідник про методологію свого історичного дослідження писав:

“Я ніколи не любив філософію історії, яка лякала мене своєю, далекою від реального історичного життя абстрактністю і передусім відштовхувала своїм суб’єктивізмом. Так само і соціологічні проблеми були мені далекі. Як історик документальної школи, я стою на ґрунті джерельних фактів і там шукаю історичної істини”²⁹.

Про особливості генеалогічних дослідів О. Оглоблина писала і Н. Полонська-Василенко. На її думку,

“розшуки генеалогічних зв’язків української старшини допомагають авторові краще зрозуміти складні взаємовідносини окремих осіб та цілих “династій” України. Дуже цінне те, що до цих генеалогічних дослідів включив він не тільки українську старшину-аристократію XVIII ст., але й представників міщанства, міський патриціат, який у XVIII ст. переживав цікаву еволюцію споріднень і об’єднання зі старшиною (Шираї, Лашкевичі, Максимовичі тощо)”³⁰.

Отже, Олександр Петрович Оглоблин залишив помітний слід

²⁷ ЦДАВО України, ф.3561, оп. 3, спр. 9; оп. 1, спр. 59, арк. 163-164 зв.

²⁸ Л. Винар. Вказ. праця, с.17.

²⁹ О. Оглоблин. “Мій творчий шлях українського історика”, *Збірник на пошану...*, с.50.

³⁰ Н. Полонська-Василенко. “Свято української науки”, *Наукові записки*. Мюнхен, 1965-66, ч. 8, с.59.

в українській історичній науці, яку він творив як в Україні, так і за її межами. Він залишив після себе таку спадщину, якою користуються і буде користуватися не одне покоління вчених. Адже вона складається з великої кількості різноманітних матеріалів з політичної і економічної історії України, історичної географії, історії української церкви, культури, таких допоміжних історичних дисциплін як історіографія, генеалогія, біографістика та ін. Хронологічно доробок вченого охоплює майже всі періоди української історії від найдавніших часів до другої половини ХХ ст. Цінність його наукового доробку полягає в тому, що свої дослідження вчений обґрунтував архівними матеріалами, багато, з яких, на жаль, вже втрачено.

Особливе місце в творчому доробку Олександра Петровича Оглоблина займала генеалогія, яка в Советському Союзі довгий час сприймалася як класова дисципліна, що служила інтересам заможних верств населення. Тому генеалогічні дослідження проводилися епізодично. Проте українські генеалогічні дослідження не припинялися завдяки діяльності історика, як в Україні, так і в еміграції.

Упродовж всього життя О. Оглоблин збирав різноманітні генеалогічні данні, відомості, матеріали, особливо його цікавила інформація з генеалогії лівобережного дворянства. У результаті опрацювання його особистого фонду було з'ясовано джерельну базу, якою він користувався при складанні родоводів. Це – праці В. Модзалевського, О. Лазаревського, Г. Милорадовича та ін., документи київських, чернігівських архівів, листи нащадків, досліджуваних родів. Окрім того, дослідження його методики збору, опрацювання, систематизації, інтерпретації зібраного матеріалу дало можливість зробити висновок, що його методи складання родоводів можуть бути в нагоді при реконструкції родоводів привілейованих верств населення.

За советських часів Олександр Петрович Оглоблин встиг запровадити до наукового вжитку незначну кількість родословних матеріалів. Залишена ним наукова спадщина не втратила своєї актуальності і вимагає ґрунтовної наукової аналізи.